

Asia: VN/35359/2022

Lausuntopyyntö: Kasvutyöryhmä

Lausunnonantajan lausunto

Millä konkreettisilla toimenpiteillä voitaisiin vauhdittaa talouskasvua kestäväällä ja julkista taloutta vahvistavalla tavalla? Esitelkää kolme vaikuttavinta toimenpidettä.

Tuottavuuden lisääminen

Kunnat ovat keskeisessä roolissa kasvua tukevan paikallisen toimintaympäristön ja uudistumista tukevan innovaatioekosysteemien luomisessa. Kansallisen innovaatiopolitiikan toteutuminen ja toimenpiteiden tehokas kohdentuminen tapahtuu paikallistason yhteistyöverkostoissa /-rakenteissa (teknologiakeskukset, tiedepuistot, teollisuuskylät, living labit, polikset, yrityshautomot jne.) joissa yritysten, korkeakoulujen ja kuntien yrityskehittäjien yhteistyön kautta konkretisoituu kansallisen tason tavoitteiden mukaista innovaatiotoimintaa. Tällaisia rakenteita tarvitaan lisää samalla kun olemassa olevien yhteistyörakenteiden toimintaa tulee tehostaa ja kansainvälistää. Sopimus pohjainen yhteistyö tarjoaa tähän toimivan instrumentin, jonka kautta panostuksia on mahdollista ohjata sinne, missä on kyky generoida rahoituksen tavoitteeksi asetettuja tuloksia. MAL-sopimukset ovat yksi esimerkki sopimus pohjaisen rakenteen toimivuudesta.

Tuottavuuden / vaikuttavuuden lisääminen kunnissa edellyttää mahdollisuutta suunnata toimintaa paikallisten olosuhteiden ja kuntalaisten tarpeiden mukaisesti. Liian yksityiskohtainen lainsäädäntö tai toiminnan tarkka normiohjaus estävät paikallisesti kustannustehokkaiden toimintatapojen, digitalisaation ja yhteistyörakenteiden hyödyntämisen. Valtio on kuntien tärkeä kumppani. Se voi linjauksillaan mahdollistaa niille liikkumatilaa toteuttaa itsenäisesti oman näköisiä, vaikuttavia palveluita. Kuntien toimintaa ei tule rajoittaa liian yksityiskohtaisten säädösten kautta, vaan valtion tulee keskittyä ennen kaikkea tavoitteilla ohjaamiseen ja toiminnan tulosten arvioimiseen.

Koulutusjärjestelmän uudistaminen vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä

Nykyinen sääntely- ja rahoitusjärjestelmä ohjaa koulutuksen järjestäjiä osittain epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin. Digitalisaation mahdollisuudet on tunnistettava osana koulutusjatkumon vahvistamista varhaiskasvatuksesta jatkuvaan oppimiseen asti. Perusopetus ja sen jälkeiset koulutuspalvelut eivät saa liiaksi erkaantua toisistaan.

Alhainen syntyvyys johtaa oppivelvollisten määrän laskuun lähes koko maassa. Lisäksi työikäinen väestö vähenee sekä ikääntyy ja eläkkeellä olevan väestön määrä ja osuus kasvaa. Demografinen kehitys heikentää entisestään huoltosuhdetta. Muutokset väestörakenteessa vaikuttavat koulutuspalveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen mutta myös koulutettavien määrään.

Nuorten ja työikäisen väestön ikäluokkakehitys haastaa lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämistä tulevina vuosina. Luonteva tapa vastata haasteeseen on koulutuksen järjestäjien seudullinen ja alueellinen yhteistyö, jonka onnistumista auttaa valtion tuki seudullisiin hankkeisiin.

Kasvun edellytyksenä on työvoiman saatavuuden edistäminen työperäistä maahanmuuttoa lisäämällä. Työperäinen maahanmuutto vaatii huomiota koulutusjärjestelmän kaikilla tasoilla. Koulutus on keskeinen instrumentti vieraskielisen väestön integroitumiselle suomalaiseen yhteiskuntaan ja työmarkkinoille. Kuntaliiton teettämässä esiselvityksessä nousi esille useita kehittämiskohteita, joilla voidaan parantaa ammatillisen koulutuksen toimintaedellytyksiä Eta /EU alueen ulkopuolelle suuntautuissa rekrytointihankkeissa.

TE2024- uudistus keino minimoida työttömyysjaksoja

Vihreä siirtymä ja digitalisaatio muokkaavat vahvasti tuotannon ja kuluttamisen rakenteita, mikä näkyy nopeana muutoksena myös työmarkkinoilla. Entistä suurempi osuus ihmisistä joutuu vaihtamaan ammattia työuransa aikana tai vähintäänkin täydentämään osaamistaan oleellisin osin. Työvoimapaalvelut ovat väline, jonka avulla on mahdollista tukea ihmisiä työuran epäjatkuvuuskohdissa ja edistää heidän ohjautumistaan uudelleen työmarkkinoille. Työttömyysjaksojen minimointi parantaa työvoiman saatavuutta ja nostaa työllisyysastetta. TE2024 - uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että kunnilla on aito mahdollisuus järjestää palvelut kustannustehokkaasti paikalliset olosuhteet joustavasti huomioiden, jota uudistuksen toimeenpanon yhteydessä on vahvasti tuettava.

Työikäisen väestön määrän väheneminen rajoittaa kasvua, minkä takia työperäistä maahanmuuton kasvattaminen on keskeinen keino talouden kasvun aikaansaamisessa. Tämä edellyttää laaja-alaista keinovalikoimaa lähtien koulutusjärjestelmästä, lupakäytännöistä kansainvälisten rekrytointien tehostamisesta. Myös yritysten valmiutta palkata vieraskielistä työvoimaa on syytä määrätietoisesti lisätä. TE2024 uudistuksen yhteydessä toteutettava kotoutumislain uudistuksen toimeenpanossa on

syytä kiinnittää erityistä huomiota työllisyyspalveluiden ja kotoutumispalveluiden keskinäiseen yhteensovittamisen mahdollisuuteen.

Mahdollisuuksien mukaan kuvatkaa arvio toimenpiteiden vaikutuksista talouskasvuun ja julkiseen talouteen sekä näiden arvioiden taustalla olevat (tutkimus)lähteet.

-

Huovinen Jarkko
Suomen Kuntaliitto